

Afschaffing BTW op haaks op kenniseconomie

In navolging van een uitspraak van het Europese hof schaft Nederland per 1 december 2006 de BTW op opleidingen af. Commerciële opleidingsinstituten mogen vanaf die datum geen BTW meer in rekening brengen en kunnen aan de uitgavenkant ook geen BTW meer aftrekken. Het resultaat: de prijzen van opleidingen springen omhoog. Enerzijds heeft onze overheid de mond vol van de kenniseconomie, maar anderzijds geeft zij de net weer opverende opleidingssector een flinke knauw!

Nederland laat kans liggen om vuist te maken tegen Europees gelijkheidsbeginsel

Jurgen Warmerdam secretaris fiscale zaken van MKB Nederland heeft geen goed woord over voor de afschaffing van de BTW op opleidingen: "Wij hebben er bij de toenmalige staatssecretaris Joop Wijn herhaaldelijk op aangedrongen om dit niet te doen. 'Wat gaan we nu meemaken! Dat drijft de prijzen op!', riepen wij. Het enige wat de staatssecretaris hierop wist te zeggen was 'Sorry, ik kan er niets aan doen'. Formeel heeft hij gelijk: de BTW is Europees recht en uitspraken van het Europese hof zijn direct rechtsgeldig in alle lidstaten. Als één land klaagt dat Nederland iets niet goed doet, dan wordt onze regering gedwongen zo'n uitspraak daadwerkelijk te implementeren."

Sector in de modder

In de praktijk zijn lang niet alle landen even snel met de implementatie van Europese maatregelen. Italië loopt vaak wat achter terwijl Nederland meestal het braafste jongetje van de klas wil zijn. "Eigenlijk erger ik me al een tijdje aan uitspraken van het Europese hof", aldus Warmerdam. "Het vermaledijde gelijkheidsbeginsel, dat oorspronkelijk helemaal niet voor dit soort zaken is bedoeld, dwingt alle landen in de EU om zich aan de uitspraken te conformeren. Het is toch te gek dat een supranationaal rechtsorgaan een nationale sector in de modder kan drukken, zonder enig besef van de nationale verhoudingen?" Dat Joop Wijn de EU-richtlijn voor BTW zo slaafs volgt, is des te opvallender als je ziet dat hij de BPM op voertuigen – die de Nederlandse staat veel geld oplevert – niet afschaft, terwijl

opleidingen

hij dat volgens de EU-richtlijnen wel zou moeten doen. In maart 2000 koos de Europese Raad van Lissabon als strategisch doel voor de Europese Unie (EU) om in 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie in de wereld te zijn. "Gezien deze Europese ambities had Nederland zich wellicht met succes kunnen verweren tegen de afschaffing van de BTW op opleidingen", aldus Warmerdam. "Deze maatregel is echt schadelijk voor de Nederlandse economie. Er waren goede argumenten om hier uiterst voorzichtig mee om te gaan. Geen enkel Europees land heeft een systeem dat 'EU-proof' is. Daarom hindert het gelijkheidsbeginsel de vooruitgang in landen die zich op bepaalde punten positief onderscheiden. De Nederlandse opleidings situatie steekt in Europa gunstig af. De overheid zegt tegen ons: 'Zorg voor goede opleidingen' maar maakt de opleidingen ondertussen zelf duurder!"

Een leven lang leren

Het is duidelijk dat Europa niet met de lagelonenlanden in Azië kan concurreren. Daarom rest ons enkel de weg richting hooggekwalificeerde werkgelegenheid. Opleiden is dan een must. Doelstelling 3 van het Europees Sociaal Fonds (ESF) 2000-2006 kwam aan deze eis tegemoet. Voluit luidt deze doelstelling: 'Het stimuleren en verbeteren van scholing, opleiding en advisering in het kader van het beleid ter bevordering van een leven lang leren.' Het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) ontwikkelde als uitwerking van deze Europese doelstelling onder meer het programma Een leven lang leren, waarvoor 280 miljoen euro beschikbaar was. De overheid zegde toe opleidingsaanvragen die aan alle voorwaarden voldeden, voor de helft te subsidiëren.

Farce

"In principe een mooi idee", aldus Eef Janssen, algemeen directeur van Vijfhart, een in Oracle- en Java gespecialiseerde commerciële opleider. "Bedrijven zouden met hetzelfde opleidingsbudget ineens twee keer zo veel mensen kunnen opleiden." De uitvoering van deze subsidieverlening liet een heel ander plaatje zien: om het administratief overzichtelijk te houden, werd gesteld dat alleen bedrijven met een opleidingsbudget van meer dan 100.000 euro per jaar in aanmerking kwamen voor subsidie. Deze bedrijven moesten ook nog eens over een ondernemingsraad beschikken. "Van de ruim 800.000 Nederlandse bedrijven bleven er zo nog maar 12.667 over", aldus Janssen. "Dat hadden de lobbyisten mooi voor elkaar, maar ik noem het volksverneukerij." Jurgen Warmerdam van MKB Nederland:

-50% = +20%

"Het gemiddelde MKB bedrijf heeft 7 werknemers en dus geen ondernemingsraad. De uitvoering van de ESF regeling is absoluut MKB onvriendelijk."

Janssen wijst ook op andere absurde bijeffecten van de ESF subsidies: "Kleine en middelgrote opleidingsinstituten zijn benadeeld ten opzichte van de grootste spelers. Grote bedrijven, die voorheen wellicht voor het prijsvoordeel van een kleinere speler hadden gekozen, kozen nu massaal voor de duurste aanbieder: ze kregen tenslotte toch de helft vergoed." Warmerdam herkent dit effect: "Niet zelden worden fiscale voordelen en subsidies volledig tenietgedaan door het prijsopdrijvende effect van zo'n maatregel." Tot overmaat van ramp zagen aanbieders van opleidingen zich ineens gedwongen om hele boekwerken te schrijven als antwoord op de nu verplichte officiële RFP's (Request For Proposals). "Na al dat werk krijg je dan van die grote potentiële klant een simpel briefje dat ze niet met je in zee gaan, omdat ze zoals gezegd voor de dure opleidingen van de marktleiders kiezen."

Dode mus

Na de dode mus van de ESF uit de koker van de EU is de afschaffing van de BTW op opleidingen voor Eef Janssen de druppel die de emmer doet overlopen: "Nota bene op 1 december – een krankzinnige datum – moeten wij onze boekhouding omzetten. Helaas moeten wij op dezelfde datum ook onze prijzen met een behoorlijk percentage verhogen." Paul Esveld, directeur van Cedeo, belangenbehartiger van de afnemers van opleidingen, betreurt eveneens dat de opleidingen duurder worden: "Nederland heeft een krachtige opleidingscultuur. Nederlandse werknemers zijn hele mondige en zelfbewuste cursisten die participierend willen leren. Het Nederlandse bedrijfsleven besteedt jaarlijks 4,5 miljard euro aan opleidingen. Terwijl vroeger nog erg veel ad hoc werd opgeleid, kiezen bedrijven nu steeds bewuster en planmatiger voor bepaalde opleidingen. Net nu de hele opleidingssector langzaam uit het dal kruipt van de economische recessie, geeft de Nederlandse overheid de sector met de afschaffing van de BTW een flinke knauw." ■